

Veus^N circulars

JEAN MARIE DEL MORAL
Recuperar la mirada sistèmica

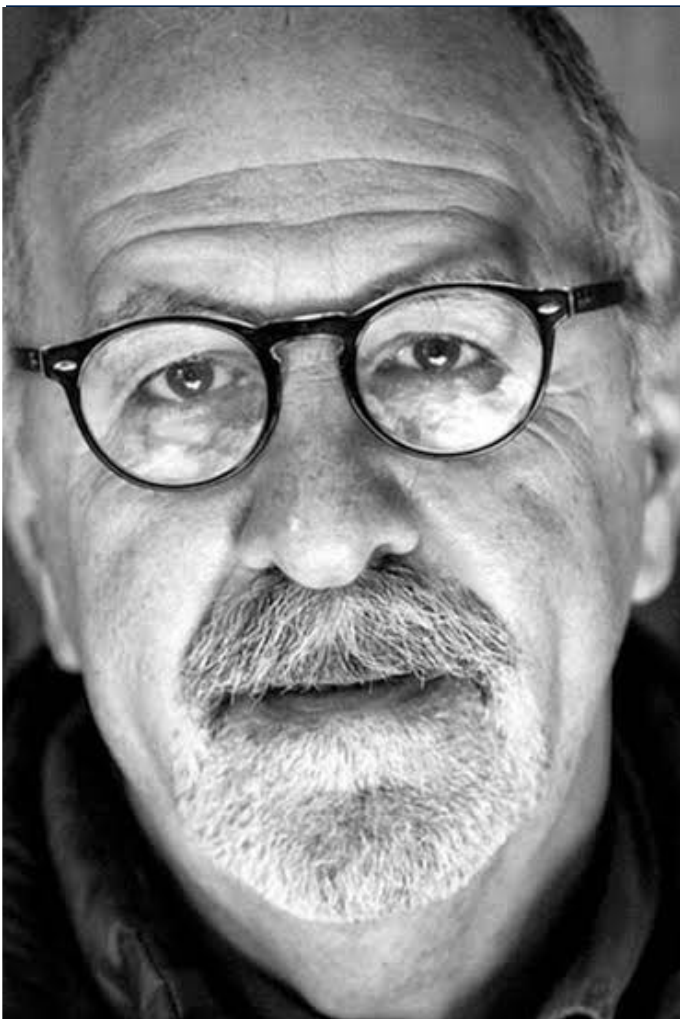

Recuperar la mirada sistèmica

Per a Jean Marie del Moral, mirar és molt més que registrar el que tenim davant. És obrir-se a allò que no es veu a simple vista, reconèixer els límits del propi punt de vista i acollir el misteri que conté tota realitat. La seva fotografia, com la seva veu, és una invitació a pensar des de la imatge i a qüestionar una societat que s'ha acostumat a mirar molt, però a comprendre poc.

Diu que "la fotografia toca un punt molt íntim. Pot ser testimoni d'una època, d'un temps. Pot produir alegria o tristesa. Però només forma part de tu si ets capaç d'interpretar-la". D'aquí que defensi una educació de la mirada: una pedagogia visual que connecti ètica, política, art i coneixement. En un món saturat d'imatges, saber mirar és una forma de responsabilitat i —com també proposa l'economia circular— una forma d'estar al món des del respecte i la interdependència.

A través del seu treball i del seu pensament, Del Moral reivindica una visió sistèmica del món. Una mirada com la de Braudel, que no es fixa només en els fets puntuals, sinó en les estructures lentes que configuren la realitat. I com la natura, que ens recorda que tot està interconnectat i que només des de la regeneració es pot sostenir la vida.

Jean Marie del Moral

Fotògraf

Vivim en el simulacre. Ens falta discurs, visió holística. No només a la política o l'empresa, també en l'activisme.

Conversar amb Jean Marie del Moral és aturar el temps i aprendre a mirar. El fotògraf ens convida a fer un pas enrere per recuperar una mirada més atenta, més profunda, més compromesa amb el que tenim davant. No parlem només d'imatges, parlem de la vida. De la necessitat de recuperar una ètica de la mirada en un temps dominat pel soroll, la velocitat i la hipereposició.

Des d'una visió àmplia i humanista, Del Moral denuncia la pèrdua del discurs comú i la fragmentació social. I ho argumenta: l'ego hipertrofiat, el narcisisme social, la cultura del like... han reduït la nostra capacitat de pensar en col·lectiu. Per això defensa una idea central: cal recuperar el logos, el plaer de saber, i posar la mirada al servei de la comprensió.

El seu pensament connecta amb el de Fernand Braudel i la seva visió estructural del Mediterrani. Un mar que no és escenari d'esdeveniments, sinó una xarxa viva de relacions socials, econòmiques i culturals que evolucionen lentament.

La seva crida és clara: cal educar la mirada. I entén l'educació no com una transmissió d'informació, sinó com un exercici d'empatia, de convivència, de construcció de comunitat.

Tot plegat ens acosta a una filosofia del pensament regeneratiu: una mirada que no cerca capturar el món per controlar-lo, sinó per entendre'n les interconnexions, les fragilitats, les potències. Una mirada que implica trencar fronteres: entre art i ciència i entre coneixement i humanitats. Una mirada que inspira també l'economia circular, com a sistema de reciprocitat, de respecte, de cura.

En paraules seves:

Només si fusionam el que veiem amb com ens veuen, podrem habitar la realitat d'una manera ètica.

01

Quina mirada necessitam avui per entendre el món en què vivim?

Vivim en una mena de simulacre permanent, un espai on la realitat es confon amb la seva representació. En aquest context, el que realment escasseja no són imatges ni paraules, sinó discurs. Un discurs profund, connectat amb el coneixement i amb una visió holística del món. Sovint, el relat que acompanya allò que diem o mostrem és superficial, abstracte, buit. I això passa tant en l'economia com en l'art, en la política o en l'activisme. Hem perdut la capacitat de pensar conjuntament, de respirar col·lectivament.

Aquesta pèrdua de discurs també afecta la manera com entenem el progrés: si no recuperem una visió sistèmica, la transició cap a models com l'economia circular queda atrapada en eslògans buits i accions fragmentades. Quan dic que ens falta visió holística, em refereixo a la necessitat urgent de veure més enllà del fragment, de la part. La realitat no és una suma de peces, sinó un organisme viu, complex, interconnectat. La fotografia, si es treballa amb aquesta consciència, pot ser una eina poderosa per reconnectar-nos amb aquesta totalitat perduda. Però per fer-ho, cal educar la mirada, recuperar el plaer pel logos, pel coneixement, per la conversa profunda. Això és el que realment pot transformar-nos.

02

Fas referència a la necessitat d'educar la mirada. Què implica això en un món tan saturat d'imatges com el nostre?

Estam literalment envoltats d'imatges, però no sabem mirar. És com estar enmig d'una biblioteca immensa sense saber llegir. L'educació de la mirada implica aprendre a veure més enllà del que és immediat, desenvolupar una sensibilitat que ens permeti captar la complexitat de les coses. No es tracta només de consumir imatges, sinó de comprendre-les, d'interrogar-les, de posar-les en relació amb altres discursos, amb altres realitats.

Quan fem una fotografia, capturam un instant que ja no tornarà. Però aquest instant no és només un tros de realitat; és una construcció mental, una abstracció poètica, especialment si parlem de fotografia en blanc i negre. Per això cal entendre que la imatge no és mai una veritat absoluta, sinó una porta d'entrada a múltiples interpretacions. Educar la mirada és, també, una forma d'educar l'ètica. És comprendre que hi ha diferents mirades —la del fotògraf, la del retratat, la de l'espectador— i que totes elles són legítimes. Només així podrem construir una comunitat real.

03

Parles amb entusiasme de Braudel i la seva manera d'explicar el Mediterrani. Per què et sembla important recuperar aquesta mirada estructural i històrica avui?

Braudel em fascina perquè no s'atura en els fets superficials, en els esdeveniments puntuals que omplen titulars. Ell ens proposa una lectura del Mediterrani —i, per extensió, de qualsevol realitat— com un teixit complex, on la geografia, l'economia, la cultura i la història es fonen i interactuen lentament al llarg del temps. Aquesta mirada és radicalment oposada a la del nostre temps, que tot ho vol immediat, veloç, digerible.

Llegint Braudel, un entén que darrere qualsevol realitat social o econòmica hi ha unes estructures profundes que cal conèixer per poder intervenir-hi. Per això crec que la seva lectura és tan necessària per a qualsevol que es dediqui a pensar el present, sigui des de la fotografia, l'economia o la política. A més, la seva manera de combinar diferents velocitats de lectura —com si fossin diferents obturadors d'una càmera— em sembla profundament fotogràfica. Braudel no captura només la llum d'un instant, sinó el moviment d'un segle.

Aquesta mirada llargament cultivada ens obre la porta a un pensament regeneratiu: una manera de veure i d'actuar que no separa les parts del tot, que no es conforma amb el curt termini i que confia en la força transformadora de les relacions. És aquí on la fotografia esdevé metàfora i eina d'un canvi de paradigma: mirar no per consumir, sinó per comprendre, per cuidar, per construir futur.

04

En diversos moments, has defensat que cal aprendre de la natura. En què t'inspira, com a fotògraf i pensador visual?

La natura és la gran mestra. Ens recorda constantment la nostra petitesa i els límits dels nostres sentits. Hi ha animals que poden sentir freqüències que nosaltres no percebem, o veure espectres de llum que per nosaltres són invisibles. Això ens hauria de fer més humils. Ens hauria de portar a reconèixer que el que percebem com a realitat no és tota la realitat.

Per a mi, la natura és també un model de disseny perfecte: tot està interconnectat, tot té un propòsit, res no es desaprofita. Un ecosistema viu no genera residus: el que mor es transforma, el que sobra es recicla, el que sembla insignificant alimenta una altra forma de vida. Aquesta saviesa profunda de la natura conté el que avui anomenam economia circular, però ella ho practica des de sempre, sense proclames ni estratègies, només amb sentit.

Crec que, si volem regenerar la nostra relació amb el món —i aquest és, al capdavall, el veritable pensament regeneratiu—, hem d'aprendre a mirar com mira la natura: de manera cíclica, interconnectada, generosa. No com qui explora per conquerir, sinó com qui observa per comprendre i cuidar. Aquesta mirada, crec, és també l'essència de la fotografia que val la pena.

05

Parles també de la fotografia com un acte de concentració, adaptació i distància. Podem traslladar aquests principis a l'economia circular?

Totalment. Per fer una bona fotografia no n'hi ha prou amb una bona càmera. Cal saber on col·locar-se, quan disparar, com adaptar-se a la llum. És un acte d'atenció extrema, però també de distanciament. Una bona fotografia no s'imposa, es cerca. I això, em sembla, és perfectament extrapolable a l'economia circular.

L'economia circular exigeix aquesta mateixa actitud: observar amb cura, entendre els ritmes propis de cada ecosistema, i actuar des del respecte i la precisió. No es tracta de forçar una solució, sinó de llegir el context, identificar els desequilibris, i intervenir de manera regenerativa. Com en la fotografia, cal concentració per captar el moment just, adaptació per respondre al canvi, i distància per veure el conjunt.

Sense aquesta mirada atenta, les transicions queden atrapades en la superficialitat. Però amb una mirada generosa i ètica, podem transformar realitats. Això és el que intent fer amb la meva càmera, i crec que també és el que necessitam per reimaginar el nostre vincle amb la natura, amb els altres, amb l'economia.

VEUS CIRCULARS comparteix testimonis que donen continuïtat al relat obert a l'Impulsa Circular Meeting 2025 i que avui troben en **re^N · Balear Circular Hub** un espai des d'on continuar alimentant la conversa, la col·laboració i l'acció entorn del trànsit circular de les Balears.

Cada peça recull la veu de referents internacionals i d'actors públics i privats del territori que, des de la seva experiència i compromís, ajuden a descobrir noves oportunitats, obrir vies de valor i ampliar la mirada sobre el paradigma de l'economia circular. Són veus que pensen i actuen amb valentia, consciència i capacitat de transformar, i que comparteixen una mateixa aspiració: contribuir a un futur regeneratiu per a l'arxipèlag.

En el marc del hub, **VEUS CIRCULARS** contribueix a aglutinar coneixement, projectar aprenentatges i connectar experiències capaces d'inspirar noves formes de col·laboració entorn de la implementació del **Roadmap del trànsit cap a un sistema turístic circular a les Balears. Horitzó 2025–2035.**

Perquè posar veu a l'economia circular també és una manera d'activar-la.